

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 105:3

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Ds K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Ds B. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Bouts, Grand Rapids; Dr Job, C. Breen, Amsterdam; Ds K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Sluis; Ds B. A. Knoppers, Amsterdam; Ds J. G. Kunst, Arnhem; Ds H. W. Laman, Assen; Ds C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Ds F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meijna, Groningen; Ds J. C. Rullmann, Utrecht; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijss, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; E. Visser, Arnhem; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Ds J. de Vries, Tilburg; Ds J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:
Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58 — Postrekening No. 39000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Duitseland en Ned-Indië f1.50 per jaar.
Advertentiën: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: De Bergrede, V. — Uit de Schrift: Reiniging (1 Joh. 3:3). — Kerkelijk Leven: Synodale Instruktie, XXV. De schismatische vasten. Het congres van Prof. H. J. van der Meer. De beginselen der Basisk. Kuyper-bibliografie. Rijke dagen. — Pop. Wetenschappelijke Schetsen: Hilbertus van den Bosch. — Literatuur en Kunst: „Vlaamse Mensche“ door Maurits Sabbe. — Het Bäck van de Week. — Personeel. — Stemmen uit onze Kerken. — De Synode van Assen. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

DE BERGREDE.

V.

Zoo blijft nog ter bespreking over, de laatste, zeker niet de minst gewichtige vraag, die naar de geldigheid der Bergrede.

Wie deze vraag beantwoorden wil, begint uit den aard der zaak na te gaan, of niet het evangelie zelf aangeeft, tot welke personen Jezus Zijn Woorden heeft gesproken.

Inderdaad staat dit bij de Bergrede uitgedrukt. Alleen maar, terwijl we Matth. 5:1 lezen: En Jezus de scharen ziedende, is geklommen op een berg, en als Hij nedergezeten was, kwamen Zijn discipelen tot Hem, vinden we Matth. 7:28: En het is geschied, als Jezus deze woorden geëindigd had, dat de scharen zich ontzetten over Zijn leer. Dat wil zeggen, we konden aan het begin den indruk krijgen, dat Jezus de scharen verliet en bepaald tot Zijn discipelen sprak, terwijl we dan aan het einde eerder zouden vermoeden, dat de scharen de rede van Jezus had aangehoord.

Het is, gelooven we, verkeerd hier een absolute tegenstelling te maken. De Bergrede valt in ieder geval in het begin van Jezus' werkzaamheid. Van eenige organisatie onder de belijders van den Christus kon nog geen sprake zijn. Er is een schare, die Hem volgt, meer niet. Het is de vraag, of de twaalf apostelen reeds allen zijn geroepen. Hoogstens kan men zeggen, dat er zich een scheiding begint af te tekenen. De schare, die komt om de wonderen te zien, om van de broden te eten en de discipelen, die ook hegeerig zijn om Jezus' woorden te hooren. Men kan niet uitmaken, of het conflict, waarvan Johannes 6:66 spreekt, kort na de Bergrede valt, er vóór valt het zeker niet.

Maar dan is het ook niet zoo moeilijk om de mededeelingen aan het begin en aan het slot van de Bergrede met elkander in overeenstemming te brengen. Jezus laat de groote scharen, die Hem volgden met haar zieken, een oogenblik in den steek en beklimt den berg om te leeren. Doch als Hij daar zit, komen er weer velen tot Hem, ook een schare, een ongeorganiseerde menigte, evenwel nu niet bestaande uit menschen, die alleen maar teekenen willen zien, doch uit zulken, die ook begeerden Zijn onderwijs te hooren en van die schare kan het heeten, dat Jezus' discipelen tot Hem kwamen, zoowel als dat ze zich ontzetten, nu niet over de wonderen, maar over de leer.

Daarmede komt overeen, wat we een vorig maal schreven over de plaats, die de Bergrede heeft in de prediking van het koninkrijk Gods. Tot het koninkrijk Gods behooren niet allen, doch sommigen, en wel degenen, die ingaan door de ongepoort (7:14), het zijn degenen, die Jezus' woorden hooren en ze doen (7:24) en die door Jezus worden zalig gesproken.

De Bergrede richt zich tot hen, die staan in het koninkrijk der hemelen.

De inhoud der Bergrede komt dat bevestigen. We hebben een vorig maal in het bijzonder moeten spreken van Matth. 5, waar scherp de tegenstelling in uitkomt tusschen de tweeërlei gerechtigheid. Maar wie op hoofdstuk 6 en 7 let, ziet, dat het daar vooral gaat om de geestelijke dingen, niet om het leven in de wereld, maar om het leven in het koninkrijk der hemelen, om de verhouding tot de broeders. En als de Bergrede komt tot het dagelijkse leven b.v. aan het einde van hoofdstuk 6, het gedeelte over de bezorgdheid, dan worden de dingen van het tijdelijke leven op hooger plan gebracht, dan valt het licht der eeuwigheid er over: Zoekt eerst het koninkrijk Gods en

Zijn gerechtigheid en al deze dingen zullen u toegeworpen worden (6:33).

De Bergrede is de wet, die geldt in het koninkrijk der hemelen en moet door de discipelen des Heeren daarin worden onderhouden.

Dat is duidelijk genoeg. Maar dat is de eigenlijke moeilijkheid niet. Hier rijzen de bezwaren, als de burgers van het koninkrijk der hemelen de eischen van de Bergrede willen gaan vervullen, hoe maken ze het dan in de wereld? Kunnen ze naar de Bergrede leven? Moeten ze naar de Bergrede leven? Er is toch niet tweeërlei wet, één voor het leven in huis, in de kerk en een andere voor het leven in den staat, onder de menschen? Er is toch geen dubbel leven mogelijk?

Hoe moeten we deze moeilijkheid oplossen?

Gelukkig, dat de Schrift vanzelf den weg wijst. In de Bergrede gebiedt onze Heiland Zwer ganschelijk niet, noch bij den hemel, omdat hij is de troon Gods, noch bij de aarde, omdat zij is de voetbank Zijner voeten, noch bij Jeruzalem, omdat zij is de stad des grooten Konings; noch bij uw hoofd zult gij zweren, omdat gij niet één haar kunt wijf of zwart maken. Maar laat zijn uw woord ja, ja; neen, neen; wat boven deze is, dat is uit den booze. Maar, als Jezus, Die zelf aldus sprak, voor den Joodschen Raad staat, dan weigert Hij den eed niet. (Matth. 23:64).

In de Bergrede lezen we: Maar ik zeg u, dat gij den booze niet wederstaat, en Paulus schrijft: Want de oversten zijn niet tot eene vrees des goeden werken, maar den kwaden. Wilt gij nu de macht niet vreezen, doe het goede en gij zult lot van haar hebben, want zij is Gods dienaar; want ten goede. Maar indien gij kwaad doet zoo vrees; want zij draagt het zwaard niet te vergeefs, want zij is Gods dienaar, een wrekerster tot straf den genen, die kwaad doet. (Rom. 13:3 en 4).

Wanneer men zulke Schriftplaatsen naast elkander legt, ziet men duidelijk het verschil.

De eene serie, de Bergrede loopt over gedragingen in het koninkrijk Gods, de andere serie raakt de verhouding tot de overheid en zonden der overheid.

Dan toch tweeërlei soort van geboden?

Neen dat niet, maar wel om te beginnen tweeërlei terrein. En dat er op dit tweeërlei terrein verschil van geboden is, hangt samen met de verhouding tot de zonde.

In het koninkrijk Gods kan geen zonde worden geduld, geen geestelijke zonde, geen daden van zonde. De middelen om tegen de zonde te strijden, zijn gegeven. Het Woord Gods, het onderling vermaan, de kerkelijke tucht. Voor het rijk Gods geldt het: Weest dan gijheden volmaakt, gelijk uw Vader, Die in de hemelen is, volmaakt is!

Met moord en doodslag, diefstal en hedrog wordt in den kring van het koninkrijk Gods niet gerekend. Waar zulke dingen zijn, is het koninkrijk der hemelen niet. En waar de zonde heleden is, daar is ze vergeven en daarmede de toegang tot het koninkrijk weer ontsloten.

De overheid is door God gesteld over de zondige wereld, om het leven der menschen te beugelen, bepaald ook om de zonde te keeren. Zij kan niet bij een ieder aankomen met het Woord Gods, want ze heeft te maken met hen, die het niet gelooven. Ze kan niet tevreden zijn met een enkel ja, want ze heeft te rekenen met het veelvuldig voorkomen van de leugen.

Ze heeft niet de middelen om te overtuigen, omdat de gemeenschappelijke grondslag, die daartoe noodig is, niet altijd wordt gevonden. Daarom hoort bij de handhaving van haar macht de eed, het geweld.

Het koninkrijk Gods is niet van de wereld, wel in de wereld. Maar in de wereld niet als een rijk tusschen andere rijken, doch als een tegenwoordig rijk, dat allen, die er toe behooren, in de wereld laat en toch uit de wereld licht.

De Christenen staan in het rijk Gods, ze leven ook in de wereld. En al zal hun behooren tot het rijk Gods hun gedrag in de wereld bepalen,

ja beheerschen, al is er van tweeërlei zedewet geen sprake, ter wille van de wereld mogen ze in het leven der wereld dingen doen, die in het koninkrijk Gods ongeoorloofd, wijf onnoodig zijn.

Jezus heeft blijkens Matth. 19:8 gesproken: Mozes heeft vanwege des hardigheid over harten u toegelaten uw vrouwen te verlaten, maar van den beginne is het alzo niet geweest. Mozes sprak ook als burgerlijke overheid. Daarom bij Mozes bepalingen, die niet thuis hooren in het koninkrijk Gods, dat ten slotte één en hetzelfde is in oude en in nieuwe bedeeeling.

Daarmede hebben we het vraagstuk van de geldigheid van de Bergrede aangeraakt. Omdat ze de wet is van het koninkrijk Gods, geldt ze daarom nog niet in het wereldsche leven. Want in het wereldsche leven zijn factoren, die in het koninkrijk Gods niet worden gevonden en God heeft toegelaten daarmede te rekenen. Wat past in het koninkrijk Gods, past daarom nog niet in de rijken der aarde.

Natuurlijk liggen hier voetangels en klemmen. De eischen van de Bergrede zijn zwaar, ze eischen een bepaalde houding, een richting in heel ons leven. En het gevaar blijft groot, dat iemand zich aan de geboden van Christus gaat onttrekken met een: hier geldt het gebod des Heeren niet.

Dit punt dient ten slotte wel onder de oogen te worden gezien. Daarom plaatsen we voorop, dat beweringen als: het kan immers niet! of: het is zoo moeilijk te volbrengen! nooit kunnen gelden. Tegen al zulk praten blijft het gebod des Heeren van ons eischen, dat we het gehoorzamen.

Vervolgens, vertweg het grootste aantal van de geboden der Bergrede brengen ons niet in aanraking met overheid of staat, doch zijn zeer uitsluitend geestelijk van aard, liggen zuiver op het terrein van het koninkrijk Gods. Geen overheid heeft wat te maken met liefde voor de vijanden, met het geven van almoezen, met bidden en vasten, met het niet oordeelen en het heilig houden van het heilige. Nooit kan hier een beroep op overmacht of onmogelijkheid weerhouden om te doen, wat Christus van ons eischt.

Zoo kan men zeggen, dat er slechts enkele geboden zijn, die in moeilijkheid brengen en dat zijn over het algemeen zulke, waarvan we door de Schrift zelf weten, dat het op het gebied van den staat geoorloofd is andere regels te volgen. We denken hier weer in de eerste plaats aan het stuk van den eed en het wederstaan van den booze. Het zijn die geboden, die in conflict hebben gebracht en die het juist niet hoefden te doen, indien we slechts leefden bij heel de Schrift.

De Bergrede spreekt zalig aan het begin en feitelijk ook aan het einde (Matth. 7:24). Dat typeert haar geheel. Zaligspreken behoort tot het koninkrijk Gods. En wie als burger leeft in dat rijk, die zal daarin in de kracht van Christus steeds dienen om 's Heeren geboden te volbrengen.

F. W. GROSHEIDE.

UIT DE SCHRIFT.

Reiniging.

En een iegelijk, die deze hope op Hem heeft, die reinigt zichzelf, gelijk Hij rein is. 1 Joh. 3:3.

Deze hope.

Dat is de geloofsverwachting van den Christen eenmaal God te zullen zien gelijk Hij is, en Hem dan gelijk te zullen wezen; het mitzien van Gods kind naar den dag der eeuwigheid, waarin de Heere al Zijne deugden op het rijkst zal te aanschouwen geven, en in den verlostten mensch het beeld Gods volkomen zal zijn ontplooid.

„Wij zullen Hem gelijk wezen; want wij zullen Hem zien, gelijk Hij is“ (vs. 2).

Nu, — „die deze hope op Hem heeft“, in wiens ziel het mitzien leeft maar die heerlijkheid, „die reinigt zichzelf“. Niet, die reinigt zichzelf, als iets, dat hij behoort te doen; neen, — maar die reinigt zichzelf, als een feit, dat geschiedt.

Hij doet dat. Het zal niet slechts zijn lust en zijn pogen, maar het zal werkelijkheid bij hem zijn.

Wat de apostel dus in dit woord aangeeft, is de eenheid tusschen het hemellevens van den Christen en zijn aardse leven, tusschen wat hij eenmaal zijn zal en wat hij thans is.

Zeker, er is ook onderscheid, groot onderscheid. Daar is de geboortzaamheid van Gods kind volkomen ontplooid, hier blijft die geboortzaamheid beperkt tot een klein beginsel. Maar in dat klein beginsel zit juist ook de éénheid, de eenheid van den wortel met stam, tak en vrucht. Al wat in het leven der zaligen nitgegroeid en tot volkomenheid gebracht zal zijn, dat vangt bij Gods kinderen hier op aarde aan. En daarin ligt de eenheid tusschen het aardse en het hemelsche leven. Wie eenmaal Gode gelijk wezen zal — dat is, wie eenmaal het beeld en de gelijkenis Gods in volmaaktheid vertoonen zal, — hij zal in dit leven zichzelf, zijn hart en zijn leven, reeds aangrijpen om het te reinigen en te heiligen overeenkomstig de reinheid en de heiligheid van zijn God. „Een iegelijk, die deze hope op Hem heeft, die reinigt zichzelf, gelijk Hij rein is.“

Doen wij dat?

Niet in oppervlakkigen zin, zoodat wij slechts uitwendig een heilig gewaad hebben aangetogen, dat wij elken dag weer zorgvuldig in de Christelijke plooiën strijken, maar waaronder wij onze oude natuur onveranderd laten voortleven; doch reinigen wij onszelven, gelijk Hij rein is? Dat wil zeggen: Is God ons voor oogen komen te staan, als die God naar wiens beeld wij geschapen zijn en die vorderen mag, dat elke trek in ons aan Hem gelijkvormig zij? Is God in ons leven gekomen, om Zijne schoonheid en reinheid ons te laten zien, eene schoonheid en reinheid, die ons veroordeelde en die niettemin in ons den lust opwekte, daarnaar te beantwoorden?

Is de Heere onze God zélf ons voorbeeld? „Reinigen wij ons zelve gelijk Hij rein is?“

Er zijn helaas zooveel, die zich voor den Heere verschuilen. Die Hem niet willen zien in Zijne reinheid, omdat zij aan eigen onreinheid begeeren vast te houden. Indien zij nochtans hope hebben op de hemelsche zaligheid, dan moet hun gezegd worden, dat die hope valsch is. De volkomen reinheid van het hemellevens zal hier moeten beginnen; zoo ze in dit leven niet aanvangt, zal ze in de eeuwigheid niet voltooid kunnen worden.

Maar wie zichzelf reinigt, gelijk Hij rein is, die mag „deze hope“ hebben: de hope om eenmaal volkomen rein te zijn, en het voltooide beeld Gods te vertoonen.

Niet, dat deze reiniging de grond der heilsvorwachting gaat uitmaken. Neen, want het eigenaardige is, dat de mensch, die zich in waarachtigen zin zet tot heiligmaking, almeer den grond in zichzelf en gaaf verliezen, al droeviger zijne eigen onreinheid inziet, en al pijnlijker ontdekt wordt aan het verlies van het beeld Gods. Die mensch komt hoe langer hoe sterker tot de overtuiging, dat hij geene hope in zichzelf meer te groonden heeft. Zijne hope gaat eene andere richting uit. De apostel zegt: „Een iegelijk, die deze hope op Hem heeft“ — op Hem; op den barmhartigen God, die in Jezus Christus goddeloos aanneemt tot Zijne kinderen; op Hem richt zich de hope. Van God alleen, van Zijne genade zal het heilgoed komen.

En daarom. — onze reiniging is geen grond onzer hope. Maar ze is van die hope het kenmerk. Ze is het waarmerk, dat onze hope echt is, en niet bedriegen zal.

Sta de gemeente er naar, dat zij dit kenmerk aan zich bevindt. Het is onmogelijk, dat zij hope zou hebben „Hem te zullen zien gelijk Hij is“, en zich niet voor die ontmoeting zou gereed maken. Al wie den Brudegom tegemoet reist, zal zich tooien in het bruiloftskleed. En daarom behooren de hope en de reiniging van ons zelve bij elkander. De hope op eeuwige volmaaktheid zal ons aansporen tot heiliging van hart en leven; en die heiliging zal door hare ontdekking en verootmoediging weer prikkel zijn, om te sterker onze hope op Hem te stellen. Toldat de tijd komt, waarin de hope vervuld is, en de reiniging verkregen, — en wij rein zullen zijn, gelijk Hij rein is.

v. A.

KERKELIJK LEVEN.

Synode-Indrukken.

XXV.

Bezwaarschrift Ds S. P. Vermeer.

Dit bezwaarschrift vormt een nog al sterk contrast met de vorige, welke door ons werden besproken.

Voor al men de bijzonder hoffelijke missives van Ds G. B. Kuiper en van Dr B. Wielenga er naast legt, maakt het een zeer onprettigen indruk.

Het is inderdaad aan alle bescheidenheid gespeend.

Toch zou men van iemand, die nog geen drie jaar predikant was, toen hij dit bezwaarschrift niet slechts de Synode, maar ook de wereld inzond — hij had het van te voren reeds ter publikatie gestuurd naar het „Handelsblad“! — verwachten, dat hij genoemde predikanten, die zooveel meer dienstjaren tellen, in bescheidenheid zou overtreffen, of neen, dat was niet mogelijk, maar dan toch in bescheidenheid zou trachten te evenaren.

En nu doen wij er niet aan mee, om iemand neer te zetten met het argument, dat hij nog zoo jong is.

Aan de hooghartigheid van hen, die als voornameste pijl uit hun koker haalden de bewijsovering (?): „waar haalt gij het recht van spreken vandaan, gij komt pas kijken“, hebben wij ons meer dan eens geërgerd.

Het „niemand verachte uw jonkheid“, dat Paulus aan Timotheus schreef, wenschen wij hoog te houden.

God heeft zich meermalen van jeugdigen bediend om in Zijn kerk wat groots tot stand te brengen.

Hoe jong was Calvin niet, toen hij zijn „Instituut“ het licht deed zien!

Als Ds Vermeer bezwaren heeft en die ter Synode brengt, mag niemand hem dat euveld duiden.

Hij heeft er gelijk recht op, dat zijn bezwaren nauwkeurig worden onderzocht, als een predikant met vijftig dienstjaren.

Maar wel mag als zedelijke eisch gesteld, dat hij een houding aanneme, welke met zijn leeftijd harmoniseert en zich niet een toon aanmatigt, waarvoor een vergrijpde in den dienst nog zou terugdeinzen.

De kerkrechtelijke commissie rapporteerde dan ook o.m.z.: „Ze mag daarbij de opmerking niet terughouden, dat de toon van het schrijven van Ds Vermeer haar voorkomt weinig in overeenstemming te zijn met den eerbied, die aan de Synode als de wettige vertegenwoordiging der kerken verschuldigd is; en stelt de Synode voor, in haar antwoord aan Ds Vermeer ook daarop hem te wijzen.“

Op een enkele uitlating worde hier gewezen.

Zoodat men zich herinneren zal, gaf Dr Geelkerken in zijn laatste telegram de woorden van Ds Vermeer haar voorkomt weinig in overeenstemming te zijn met den eerbied, die aan de Synode als de wettige vertegenwoordiging der kerken verschuldigd is; en stelt de Synode voor, in haar antwoord aan Ds Vermeer ook daarop hem te wijzen.

En nu vaart Ds Vermeer tegen de Synode uit als volgt: „Gij hebt dus iemand geschorst, van wien gij u duidelijk bewust waart, dat hij uw ultimatum niet juist opvatte. Het ligt voor de hand, dat hierdoor de indruk gewekt moest worden, dat uw Synode bewust op het conflict aanstuurde en het behouden van Dr G. perse wilde vermijden.“

Hier wordt niets meer of niets minder dan kwade trouw bij de Synode ondersteld.

De nobele zin wordt hier volstrekt gemist.

Een partikulier zou hierop hebben geantwoord: zoolang gij deze beleediging niet terugneemt, kan ik tot mijn spijt niet u korrespondeeren noch konfereren.

Maar een Synode is lankmoedig.

Inzonderheid de Synode van Assen.

Ook vindt Ds Vermeer, dat aan Dr G. „geen aanranding van het Schriftgezag mag worden ten laste gelegd“. En dan laat hij er insinuerend — maar zonder zweem van bewijs — op volgen: „Indien er afwijking is, ware deze elders te zoeken.“

Erger nog maakt hij het in deze passage: „Uw Synode geeft een voorstelling van „inkleeding en oneigenlijken zin“, die nooit en nergens aanvaard wordt. Alles zou dan „vaag en zwevend“ worden; bijzonderheden zouden dan in ieder geval als van geen waarde wegvallen, ja, men ging op voorgang der Synode al zóó ver te beweren, dat Dr G. eigenlijk een blad uit den Bijbel wilde scheuren! Wanneer er nu maar iets van deze critiek houdbaar ware, zou ze, berechtomende op de gelijkenissen en op de Openbaring van Johannes b.v. — en voor deze moet ze dan zeker en onvermijdelijk gelden — voor deze Schriftgedeelten absoluut vernietigend zijn. Hoe veel bladzijden scheurt de Synode en passant dus wel uit den Bijbel, om dat ééne te behouden.“

Dit gaat een beetje op een kerkelijk „j'accuse“ lijken.

Maar wat wel de deur toe doet is dit: „Ziet hier, mijne Heeren, wat ik u ter ernstige overweging aanbied. Moge uwe vergadering, met een onvoorwaardelijk prijsgeven van een zoeken van eigen eer, macht, aanzien of hoogheid, zich laten leiden door Waarheid en Recht.“

Alzoo sprak Ds Vermeer uit Oudemirdum.

Had iemand het der Synode euveld mogen duiden, wanneer zij dit stuk om den vorm ter zijde had gelegd?

Niettemin is de Synode er op ingegaan.

Ze is er evenwel niet diep op ingegaan.

Want de krasse termen bevatten helaas geen massieve argumenten.

Er wordt b.v. in dezen trant geredeneerd: „Door uw Synode is herhaaldelijk uitgesproken: „Het is

hier geen kwestie van exegese, maar van geloof“. Ondergeteekende meent evenwel, dat wat we naar de Schriften hebben te gelooven, nooit zonder exegese kan worden vastgesteld. Het constateeren: „dat staat er“ is altijd een daad van exegese; het gelooven, dat er dat staat, een daad van geloof“.

Tegenover de uitspraak der Synode stelt de schrijver zijn meening. Hij doet dat zoo apodiktisch als het maar kan. Hij verklaart: zóó is het en daarmee uit.

Wat moet een Synode met zulk een redeneering aanvragen?

Ontzenuwen?

Maar er zijn geen argumenten!

College gaan geven over de verhouding tusschen exegese en geloof?

Maar dat ligt buiten haar bevoegdheid!

Den raad geven om over te studeren?

Maar die zou zeker in geen goede aarde vallen!

Men kan de Synode wel verwijten, dat zij zich van bezwaarschriften als dit heeft afgemaakt, toen zij antwoordde: „I.o. dat de Synode in zijn schrijven geen enkel bezwaar heeft gevonden, aan de Heilige Schrift en de Belijdenis ontleend, waartuit blijkt de onhoudbaarheid der beslissingen van de Synode; 2o. dat zijn schrijven haar geen aanleiding geeft nog eens terug te komen op wat in hare rapporten, beslissingen en „Open Brief“ uitvoerig is uiteengezet“, maar wij vragen: kon zij zachtzinniger handelen?

Die zachtzinnigheid is haar van den anderen kant ook weer kwalijk genomen.

Waarom, heeft men gezegd, Dr Geelkerken in een kerkelijke procedure betrokken en Ds Vermeer niet?

Maar dan vergeet men, dat de zaak van Dr Geelkerken door de mindere vergaderingen op de Synode is gebracht, terwijl Ds Vermeer zelf een bezwaar bij de Synode indiende.

Wanneer nu de Synode iemands bezwaar ongegrond heeft verklaard, moet zij beginnen met te vertrouwen, dat hij dat bezwaar prijsgeeft.

Geeft hij het niet prijs, dan dwingen oprechtheid en eerlijkheid hem, dit ook kenbaar te maken.

Daarmee treedt dan de zaak een tweede stadium in.

Maar wie zwijgt, mag geacht worden zich van harte en ten volle te konformeren.

Dat standpunt nam de Synode ook ten aanzien van Ds K. Spoolstra in, wiens bezwaarschrift gelukkig de boven gewraakte arrogantie miste en wiens bezwaar ook eenigszins anders was gennaceerd.

Of echter de zachtzinnigheid der Synode op Ds Vermeer heeft uitgewerkt, wat gehoopt werd?

Een artikel van zijn hand in een blad, dat stelsmatig in schismatische richting drijft, geeft daarop een ondubbelzinnig antwoord.

Het is geschreven in denzelfden stijl als het bezwaarschrift.

Daarin komen machtspreuken als deze voor:

„Assen heeft gekozen niet voor de Kerk, maar voor de secte — een heillooze keuze.“

Wat Assen gedaan heeft valt onder het oordeel: vleeschelijk. „Sectarisme streeft 't vleeschelijk gemoeid uitermate, ja, verlokt ook de „geestelijken“ op paden des vleesches“.

„Zoo ergens dan is hier openbaar, hoe Assen door den niet te keeren drang harer eigen, casuïstische, quantificeerende methode moest komen tot dingen, die als diep-onwaardig gedoe en gesol met 't heilige moeten gebrandmerkt worden.“

„Al zulk drijven werkt den dood, ja meer, onderstelt alreeds de macht des doods. Eenvormigheid is de vloek van het sectarisch leven. Terwijl velerlei sectarisme nog dienstig kan wezen om een verstoord evenwicht te herstellen, terwijl vele secten de kerk een onbetaalde rekening onder de aandacht plachten te brengen en daarin nog een zekere rechtvaardiging kunnen vinden, moet ook deze eer aan Assen als onverdiend onthouden worden.“

Zoo wordt door een predikant onzer kerken openlijk de Synode van Assen gehoord!

Dat honen verraadt zeer zeker een ernstig gebrek aan liefde voor de kerk, welke hij dient en die in kerkelijk verband staat met de overige Gereformeerde Kerken.

Ernstig dient onderzocht of hierin niet een geest tot uiling komt, welke tegen den echt Gereformeerden geest zich verzet.

Het geval is thans in een stadium gekomen, dat men het niet kan laten passeeren.

Men heeft — tenzij er nog spoedig inkeer komt — zich hier voor te bereiden op droeve gebeurtenissen.

Bezwaarschrift-Dr J. G. Ubbink.

Uit den berg van bezwaarschriften kiezen we als laatste, dat van Dr J. G. Ubbink.

Het spitste zich toe in het voorstel „dat de Synode eene commissie benoeme (liest) met uitsluiting van hen, wier zaak men onderzoeken wil tot onderzoek van de nieuwe strooming in ons kerkelijk leven, om in staat gesteld te worden, een rechtvaardig oordeel te oordelen over deze algemeene zaak; en herstelle het geschokte vertrouwen tot op dien; ook herstelle zij tot op dien in zijn

eer en
deze al
Onzer
wel we
Dr U
met éé
Zoo'n
kunne
worden
dwaalw
Maar
deze l
Het v
gelegen
welke
Me
het alg
in het
baart
op de
Neem
denis s
het sta
stroomi
spraken
geen re
zoek in
Als c
zou zij
gekome
Want
ben ge
stond e
Het
leger v
vijand
te wa
handen
Van
krijgen
ralen s
geleid.
Neen
aanvall
Zoo
om Sel
Men
beslote
en con
een ni
ming z
instelle
Dan
eew t
Doch
naar k
Tou
rappor
werper
toe be
De l
dat he
den h
er zich
kelijk
Natu
sterker
in de
rakter
Alle
Die
ling, o
kon
de nie
moete
in ouz
kenni
Wij
loops.
Terl
als
vormt.
Er
toejne
Er
zorg v
Naa
rische
Wij
gomoe
Maa
— wij
niet e
Mis
plaat.
Kon
wij z
= Dr
Op
vogela
„Al
tevro
gij) w
duar
Hel
mysl
bij on
met